

SOERAKARTASCHÉ-COURANT

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

Uitsluitend Agent voor Europa E. ELSBACH (107 Rue Ordener) te Parijs.

Abonnementsprijs f 7.50 per halfjaar
bij vooruitbetaling.

De *Soerakartasche Courant* ver-
schijnt tweemaal 's weeks: **Dinsdag** en
Vrijdag, uitgezonderd feestdagen.

Advertentiekosten behalve het zegel voor
elke 10 woorden voor 2 plaatsingen f 1.—
elke volgende plaatsing de helft.

Inzending der Advertentiën tot op den
dag der uitgave vóór 10 uur.

Ingezonden.

Lawoe. 16 Maart 1884

In de buurt van Karang Pandan woont een man, vroeger mandoer op een onderneming in die streek, maar daar hij zijn lot kon verbeteren ging hij over in Mangkoe Negoroschen dienst. Nog op de onderneming zijnde, moest zijne vrouw voor het eerst bevallen en dit ging met zulke groote moeilijkheden gepaard, dat het leven der aanstaande moeder in gevaar was. De man in wanhoop deed een gelofte, dat als moeder en kind in het leven bleven, hij elk jaar een pelgrimstocht naar den top van de Lawoe zou maken.

Moeder en kind bleven behouden en voor zoover bekend is, wordt door den vader getrouwd aan zijne gelofte voldaan. Telken reize als hij van zijn pelgrimstocht terug komt, bezoekt hij de onderneming waar hij vroeger mandoer was en blijft daar vernachten. Daar hij altoos een oppassend dienaar was, wordt hij goed ontvangen en voor een dak, een rustplaats en het noodige voedsel gezorgd.

Zoo was eenige weken geleden weder aan zijne gelofte voldaan. Hij kwam als naar gewoonte op de onderneming en werd bestormd met vragen, naar den toestand van den Lawoetop en van het meer dat zich daar zou bevinden. Die nieuwsgierigheid zal geen verwondering wekken als men weet, dat het gebeurde mat Krakataoe onder de inlanders zeer goed bekend is en zij weten dat de Lawoe een vulkaan in rust is. De man antwoordde, dat de weg naar boven geheel hetzelfde was als vorige jaren, alleen op enkele plekken wat moeilijker door uitspoeling en daardoor verplaatste steenen. De top had geen veranderingen ondergaan, op kleine instortingen na, die hij echter ook elk jaar waarnam. Het kwam hem echter voor dat de oppervlakte van het water van het meer gezakt was en wel iets minder dan een vadem (sadepah).

De administrateur der onderneming hoorde spoedig, dat de jaarlijksche pelgrim gekomen was en ook welke tijdingen hij bracht. Hij liet den man bij zich roepen en ondervroeg hem. Deze vertelde hetzelfde wat hierboven is medegedeeld er nog bij voegende, dat er op sommige plaatsen geheele velden van zwavel (Waliran) waren. Het laatste was een bekende zaak, want 17 jaren geleden ging de toenmalige landhuurder van Bangsrie van het denkbeeld reeds zwanger om die zwavel af te voe-

ren en ze van Djoeroek per prauw naar Soerabaia te brengen. Hij had bevonden, dat de hoeveelheid zwavel onberekenbaar groot was, maar de weg was voor zwaar beladen pikolpaarden onbegaanbaar en het maken van dien weg was voor een particulier ondoenlijk, omdat de kosten te groot moesten zijn. Die landhuurder, thans overleden, heeft zelf de Lawoe van verschillende kanten onderzocht, echter niet met een wetenschappelijke bedoeling, maar alleen om de zwavel.

De pelgrim vertelde ook nog dat hem voorgekomen was, het des nachts, op de plaats waar hij gebovonegeerd had, minder koud was dan vroeger; dit kwam den administrateur echter van minder gewicht voor omdat de thermometer van het menscheijk lichaam wel zeer gevoelig is, maar een juiste graadsverdeling mist, zoodat daardoor niet aangegeven kan worden: hoe koud het is en de pelgrim niet in het bezit van een glazen thermometer zijnde, had zulk een instrument ook niet kunnen medenemen, iets wat trouwens toch van weinig nut zou geweest zijn, daar de man volstrekt niet lezen of schrijven kan.

Het bovenstaande is slechts van betrekkelijk gewicht. Tijdingen door Javanen, zooals bedoelde pelgrim aangebracht zijn nooit ten volle geloofbaar. Die menschen gaan te veel af op den indruk die zij ontvangen en onderzoeken zelden nauwkeurig. Dit bleek ook nu weder het geval te zijn. Nader ondervraagd kwam het uit, dat de pelgrim den afstand van den wal tot aan het niveau van het water in het meer niet alleen dit jaar, maar ook vroegere jaren, niet gemeten had. Het was hem slechts zoo voorgekomen, dat het water gezakt was. Daar echter een vadem (sadepah) nog al veel is, kon de daling wel alleen door waarneming met het oog opgemerkt worden en zal de mededeeling van de door den pelgrim medegebrachte tijdingen, zeker den lezers der Soerakartasche Courant aangenaam wezen. Misschien dat er onder hen zijn, die belang stellen in vulkanische werkingen en bij hen den lust opgewekt wordt om de Lawoe nu en dan te beklommen, ten einde een onderzoek in te stellen of er al dan niet werking plaats heeft.

ROLF.

In de Locomotief No 57, komt voor: *Nog een woord over het nieuwe Landhuurreglement.*

Ofschoon ten volle instemmende met den schrijver, vermeen ik als mijn gevoelen te ken-

men te moeten geven: dat het weinig of liever niets zal baten, indien de onmogelijkheden en belemmeringen in dat staatstuk vervat, in de dagbladen worden besproken; omdat men maar al te zeer bij ondervinding weet dat de regering zeer weinig notitie neemt van het Couranten geschrift.

Het komt mij voor, dat: om verandering te verkrijgen in de ongerijmdheden en niet mogelijke natelevens bepalingen, ieder landhuurder, die daartoe in staat is, aan de vereeniging van landhuurders te Solo, een memorie indiene, bevattende: bedenkingen tegen en wederlegging van de in vele opzichten met de gewoonten en instellingen des rijks, strijdende verordeningen. Dat de vereeniging, die memorieën in behandeling neme, toetse aan de werkelijkheid en daaruit een rapport samenstelle, hetwelk door haar, namens al de landhuurders, bij een request der regering worde aangeboden, met eerbiedig verzoek, zulks in overweging te willen nemen, en dusdanige veranderingen in het afgekondigde reglement te brengen, dat daardoor de zoo veel voorspoed onder de Inlandsche bevolking verwekkende landverhuur, niet worde belemmerd, maar tot wederzijds voordeel, orde en veiligheid, kan blijven bestaan; hetgeen, onmogelijk is, bijaldien het reglement, zoo als het daar ligt, door de hoofden van gewestelijk bestuur, moet worden gehandhaafd.

Solo Maart 1884.

W. H. G.

Aan den Redacteur,

van de Soerakartasche Courant.

Ingesloten doe ik u toekomen een paar Couverts van brieven die in spijt van het duidelijk adres Soekaboemie—Salatiga—Java, toch eerst een reis maakten door de Preanger alvorens hunne bestemming te bereiken. In zeer beleefd schrijven maakte ik reeds vroeger den Chef van het postkantoor te Weltevreden op deze nonchalance attent, echter zoals u bespeurt met geen gunstig resultaat en daarom zie ik mij thans genoopt de tuschenkomst van uw blad in te roepen, om te trachten langs dien weg het bovenstaande te brengen onder de aandacht van hen, die mogelijk met meer succes op dergelijke verzuimen kunnen wijzen, dan ik vermeen te doen met mijn beleefd briefje. Vermoedelijk zal dit wel niet veel uithalen doch: mann kann's noch einmal probiren.

Dat er ook nog een onderneming van gelijken naam, als die ik bewoon, in de Preanger

in optocht het perk binnenkomt.

Eene deur gaat open en vrolijk en lustig springt de stier in de baan. Vol moed en lust rent hij toe op het eerste roode doek, dat hem voorgehouden wordt en dat hij omver wil rennen, om dadelijk een gelen lap voor zijne oogen te zien schudden. Dit ophitsen geschiedt om hem op de paarden te doen losrennen, die door mannen met eene lans in de hand bereiden worden. Dit zijn de picadores, en hunne arme paarden, die juist goed genoeg zijn, om voor afbraak te worden verkocht, hebben het hard te verantwoorden. Een picador, wiens paard niet in den strijd gebleven is, wordt door het volk uitgejouwd en uitgesloten, evenals de stier wordt uitgejouwd, als hij zich niet moedig gedraagt.

Dit is het eerste bedrijf. Daarna komen de chulos, in iedere hand gewapend met een priem met veelkleurige linten versierd, dien zij in den rug van den stier moeten steken. Daartoe blijft de man op eenigen afstand voor het dier staan, en op het oogenblik dat het met omlaag gedoken kop op hem losrent, steekt hij over den kop heen de beide priemen het dier in den rug, en wijkt tegelijkertijd zijdelings uit, zoodat de stier hem voorbij holt. Soms is er vuurwerk verborgen in de veelkleurige linten, om den stier nog eene kleine opwekking te geven.

Het is de espada, die den stier moet dooden. Hij houdt met dat doel in de linkerhand eenen grooten, rouden lap voor de oogen van den stier, en als deze daarop losrent, stoot hij een langen den gen onder den linkerschouder tot aan het gevest in

den nek van het dier. Dit is het meesterstuk van de kunst. Is de stoot goed gegeven, dan moet de stier, zoeven nog vol vuur, dood neervallen, en dan wordt de kunstenaar overstelt met bravos en loftuitingen en ruikers en geschenken. Stoot de espada mis, dan is het best mogelijk dat hij zijn eigen leven er bij inschiet. Dit gebeurt echter bijna nooit. Het is zeldzaamheid, dat een man in een stierengevecht omkomt. Het eenige wat men ziet, is dat een picador van zijn paard buitelt en een paar ribben breekt. Die paardenslachterij is eigenlijk het eenige wat veilig is, en hoe akelig in het stierengevecht. De twee beesten kunnen zich niet verweeren en mogen het wegloupen. Het schijnt, dat de stierengevechten eene groote aantrekkelijkheid hebben. Ook voor vreemdelingen. Ik heb er hier herhaaldelijk ontdekt, die met groote ingenomenheid tegen de stieren vechten in Spanje waren gekomen, en die bekend zijn dat zij er toch geregeld heengaan.

Toen er vier stieren achtereenvolgens waren gedood, had er iets plaats dat erg grappig was. Wel vijf-honderd gewone lieden van het volk, zoo groot als klein, kwamen in het perk, dadelijk daarop ging opnieuw de deur open en kwam een woedende stier naar binnen, welks hoofd en gewoeld waren, zoodat hij niet steken kon. De stier rende los op den joelenden drom, die hem telkens om een oogenblik sarrrende, nu eens trekkende aan zijn staart, dan aan zijne ooren, dan weer hem eien mantel of een rouden zakdoek voorhoudende. Soms wierp de stier een man of een jongen omhoog, soms duwde hij er een vijftal

bestaat, kan niet als excuus worden aangenomen; ik vermeen dat de postbeambten verplicht zijn een adres nauwkeurig te lezen en geschiedde dit, dan behoefde bij goeden wil, ten minste niet op een dergelijke slordigheid bij herhaling gewezen te worden.

De klachten omtrent Javaansche bedienden zijn vele, vooral op de hoofdplaatsen. Ten platten lande is het hiernede nog iets beter gesteld, doch het begint en als bewijs daarvan kan ik mededeelen, dat dezer dagen mijn toekang sapie op staanden voet wenschte ontslagen te worden, omdat hem, op een oogenblik, dat hij zijn rug tegen een der stijlen van den stal stond te schuren, gelast werd uit de timmerloods wat spaanders te halen, om het vuur in de keuken aan te maken. Dit was volgens hem iets vernederends en niet te rijmen met zijne waardigheid als koejongen. Ontslag werd hem verleend, liefst eervol, doch ik nam onder vier oogen een gevoelvol afscheid van den man, die het zoo hoog in zijn koejongenskop had. Mogelijk is hij door dit afscheid ten zeerste gekrenkt, mogelijk ook is hij mij dankbaar voor de ernstige reprimande, waarschuwend tegen hoogmoedswaanzin.

Ongehukken, veroorzaakt door loslopende verbehooren niet tot de zeldzaamheden. Op deze onderneming zelve bevind zich een slachtoffer. De vrouw van een mijner opziensers werd door een loslopenden stier geattaqueerd. Zij bracht er het leven af, doch zal vermoedelijk voor het grootste gedeelte het gebruik van hare beenen moeten missen. Wenschelijk komt het mij voor, de aandacht der politie eens hierop te vestigen; een verordening waarbij ieder eigenaar van vee wordt strafbaar gesteld, die het liet rondloopen, zonder voldoende toezicht, zou mogelijk een goede uitwerking hebben. Daarbij dan tevens aan te geven, wat door voldoende toezicht dient te worden verstaan, want nu ziet men gansche kudde vee toevertrouwd aan de hoede van een jeugdigen snuiter, die ter natuurnood in staat is zijn eigen katok op te binden, als hij zich al in de weelde van zulk een kleedingstuk mag verheugen. Vooral op de smalle en gevaarlijke wegen in het gebergte is ten dezen aanzien een streng toezicht ten zeerste aan te bevelen.

De Merapi liet in de laatste dagen iets meer van zich hooren dan gewoonlijk, trouwens verontrustend is dit niet, meestal is dit het geval

omver. Men zou gezegd hebben een zwerm insecten, op een stuk vee aanvallende. Dit is een spel, en niets meer, want niemand is gewapend. Heeft het eenige minuten geduurd, dan komen er vier tamme stieren het perk binnen, die den vechtstier in hun midden nemen en hem het perk uitbrengen. Zesmaal achtereen kwam er een versche stier binnen, en telkens lachte en joelde en joelde men om het woedende dier heen. Dit, was een zeer vermakelijk kluchtspel na het tusschenspel van daar even.

Daargelaten dat het stierengevecht een nationale hartstocht is, en dat de koning geen dag op zijn troon zou blijven, als hij de stierengevechten wilde afschaffen, zijn er een groot aantal particuliere belangen mede gemoeid. Het fokken van stieren is een bedrijf voor groote landheeren geworden, even als elders de paardenfokkerij. Dit verklaart dat niemand er aan denkt de stierengevechten af te schaffen. Ook de armen trekken er eene aanzienlijke bate uit. In den regel ligt het stierenperk in de Spaansche steden op een stuk grond naast het armhuis, dat daarvan eene zeer hooge huur maakt.

De hoofdoorzaak evenwel, waarom er in Spanje nog volksspelen ten koste van arme en gemartelde dieren zijn overgebleven, is dat zij iedere andere beschaafde natie reeds lang zijn afgeschafte, is deze, dat de natie onbegrijpelijk gevoelloos is voor alle dieren.

Het is niet onwaarschijnlijk dat deze karaktertrek een van de tabrijke dingen is, die de Spanjaarden van de Arabieren geërfd hebben.

In een Mohamedaansch land wordt dagelijks uw

Feuilleton.

UIT SPANJE.

Er zijn 's winters geen stierengevechten in Spanje, maar in de hoofdstad zijn er toch 's Zondags nu en dan oefeningen in het cirque, men zou zeggen repetities, om er den smaak niet van te verliezen, of om genoegen te geven aan het brandend ongeduld van het volk. Zulk eene voorstelling heb ik bijgewoond. Het rijke publiek stroomt er wel niet heen, zooals 's zomers het geval is, en de allereerste stierengevechten werken er wel niet, maar wie nog nooit zoo iets gezien heeft, gaat naar zulk een openbaar volksfeest. Vier stieren heb ik achtereenvolgens zien dol maken en daarna zien dooden, nadat zij eerst ieder een drietal paarden hadden omhoog geworpen en opengereten en pedergesleurd. Wie voor het eerst een stierengevecht ziet, is het meest van streek over dat mishandelen der oude, ongelukkige paarden, die vastgehouden worden totdat de stier in dollen vaart zijne hoorns in den buik stoot en ze als een speelbal omverwerpt.

De van boven geheel opene cirkel, omgeven door het bonte gewemel der toeschouwers, fel door de zon beschenen, levert een moedigen aanblik op, vooral op het oogenblik dat de plechtigheid begint, en dat de geheele stoet van stierengevechten in hun gouden en fluweelen dos, gekleed als Figaro op het toneel,

in dezen tijd van het jaar; tengevolge van de zware regens, schijnen inwendig aardstoringen plaats te hebben, die dit gerommel en gedreun veroorzaken. Van den Oostkant is de verheffing van den eruptiegeel in de laatste twee maanden niet meer waar te nemen, echter hoor ik, dat dit wel het geval is, zoodra men den zadel is gepasseerd en de richting van de Kadoe volgt. Van die zijde bekeken heeft onze gemeenschappelijken buurman een bar en dreigend aanzien en is hij wel in staat om, bij de minste buitengewone vertooning, den bergbewoners schrik aan te jagen.

Laat ik thans echter melding maken van het feit, dat nu de maand Februari 1884 tot het verledene behoort en wij in spijt van de officiële voorspelling, den heer Rosemeijer naar mijn idee ten onrechte ten laste gelegd, geen inbarsting hebben gehad, er meer kalme en rust is gekomen in de gemoederen. Het rapport van den heer Verbeek heeft daartoe ook niet weinig bijgebracht en zulks te meer omdat wij van nabij weten met welke nauwgezetheid het onderzoek heeft plaats gehad. Bedrieg ik mij niet dan werd een verblijf van twee dagen en twee nachten op den top vereischt, om bijgestaan door de heeren van Heukelom en Mertens de noodige gegevens te verzamelen. Ambtenaren, die hunne taak zoo ernstig opvatten en wier bekwaamheden op dat gebied algemeen bekend zijn, verdienen vertrouwen. En wanneer het hunne meening is, dat bij een gewonen gang van zaken wij niets hebben te duchten, kunnen wij ons als leeken daar veilig bij nederleggen. De zelfvoldoening wil ik den heeren dan ook gaarne nageven, dat hun verblijf op en in den krater, oorzaak is, dat de meesten onzer met kalmen gemoedsstemming en meer opgewektheid hunne dagelijksche bezigheden verrichten dan voor hune komst.

Intusschen wij zitten op een vulkaan, niet spreekwoordelijk doch in werkelijkheid en dit brengt steeds iets eigenaardigs mede, vooral bij menschen wier zenuwen niet van de sterksten zijn en die bij al het bijzonders, dat zij hooren terstond gereed zijn de oorzaak daarvan aan den berg toe te schrijven. Voor zulke menschen is Java met zijne 47 vulkanen een ongezond oord, ik meen dat er 47 zijn geachte redakteur en anders doe er eenigen af of bij om het cijfer juist te maken.

Merci voor de afgestane ruimte.

T.

Soerakarta.

Maanstand.

Dinsdag 4 Maart E. K., Woensdag 12 Maart V. M., Donderdag 20 Maart L. K., Donderdag 27 Maart N. M.

Tabel aantoonende de datums van vertrek en vermoedelijke aankomst der brievenmalen van en naar Nederland over de maand Maart 1884.

Vermoedelijk aankomst te Batavia.	Vertrek van Batavia.
N. 2 Maart.	N. 4 Maart.
F. 6 id.	E. 6 id.
E. 10 id.	N. 12 id.
N. 13 id.	F. 13 id.
F. 20 id.	E. 20 id.
N. 23 id.	N. 22 id.
E. 24 id.	F. 27 id.

N. B. De letters N. E. F. duiden respectievelijk de Nederlandsche, Engelsche, en Fransche brievenmalen aan.

Kommissarissen voor de maand Maart.
Plaatselijke Schoolcommissie

gevoel gekrenkt en gekwetst door het mishandelen van de huisdieren, en al gebeurt dit in Spanje niet op die schaal, eene maatschappij tot bescherming van dieren zou hier een ruim veld vinden. Het is niet voor niet, dat men Spanje het voorportaal van Noord-Afrika heeft genoemd, en men zou eene belangwekkende studie kunnen maken in eene vergelijking tusschen de zeden der Arabieren en der Spanjaarden.

Als men in de couranten leest, dat geheel Spanje in staatkundige opwinding is over eene mogelijke Kamerontbinding en over het optreden van het ministerie der rechterzijde, dan neme men dit alles niet zoo letterlijk op. De waarheid is, dat de groote massa van het publiek zich slechts opwindt voor twee dingen: de stierengevechten en de stadsloterij. De staatkunde is te Madrid in handen van een zeker aantal politiciers, die hunnen slag slaan en op de meest cynische wijze hunne zakken vullen, en verder stoort zich de groote massa om de staatkunde als om iedere andere zaak, die de negentiende eeuw op kunstmatige wijze heeft ingevoerd. Zie maar de winkels. Het eerste wat men overal ziet zijn de portretten der voornaamste stierengevechters. Iedere stad heeft zijn matador, zijn held, waarop men trotscher is dan op een prima donna in de Opera, of op een leider in het parlement.

En kom in gezelschap met Spaansche heeren in een koffiehuis, dan zal men hooren spreken van het begin tot het einde—over de staatkunde? Nooit, maar over de stierengevechten of over liefdesavonturen, bij voorkeur met de vrouw van een vriend of van een buurman. Wat Leporello zingt in *Don Ju-*

de heer: N. VAN KLAVEREN.

de heer: J. G. M. A. CARLIER.

Verzorgingsgesticht

de heer: H. W. PISTORIUS.

R. K. Eeredienst.

Katechisatie Vrijdag en Zaterdag, den 21 en 22 dezer des morgens ten 7 ure en

Godsdienstoefening Zondag den 23 dezer des morgens ten 8 ure

Rastoor F. H. DE BRUIJN.

Men schrijft ons uit Boiolalie, dat de zaak van de ketjoepartij van Lerep (Tjepogo) goed vordert, zoodat zij in de volgende week reeds naar de pradhoto zal verwezen worden. De spoed waarmede deze zaak behandeld is verdient allen lof, vooral als men weet, dat er een legio getuigen zijn opgeroepen. Behalve die van Soerakarta zijn er 17 van Kedoe en 19 van Salatiga.

Voorname heeft men dit resultaat te danken aan de voortvarendheid en den ijver van den assistent Resident van Boiolalie, die in deze, om zoo te zeggen, niet heeft stilgezeten. Als alle lichamen, die in die ketjoezaak nu nog zullen recht te spreken hebben, even-zoo handelen, dan zullen de roovers, hun verdiende straf spoedig ondergaan, iets wat zeer wenschelijk is, daar er anders veel van den indruk verloren gaat.

De waarnemend schout, de heer Goestee heeft een rekest ingediend, behelzende het verzoek om geplaatst te worden als ambtenaar tot toegang van den opiumsmokkelhandel. Den ijver en de geschiktheid door hem als waarnemend schout steeds aan den dag gelegd, zijn een waarborg, dat hij in de gesolliciteerde betrekking ook met vrucht zal werkzaam zijn. Voor Solo zal het echter te betreuren wezen hem te moeten verliezen, daar het moeilijk zal zijn iemand te vinden, die voor die lastige betrekking voldoende geschikt is. Daar het inwilligen van zijn verzoek echter een lotsverbetering zal aanbrengen, kunnen wij niet anders als hem een goed succes toewenschen.

Naar de Europeesche bladen mededeelen is de kardinaal Luigi Billio op zijn 58e jaar aan het Heilig College ontvallen. Hij bezweek aan rheumatischen mondkiem, een verschrikkelijke, gelukkige hoogst zeldzame ziekte, die hem onbeschrijfelijk heeft doen lijden.

Dit brengt ons in herinnering dat bijna twee jaren geleden te Soerakarta zich ook een geval van tetanus heeft voorgedaan. Dank zij de goede zorgen van de heeren G. B. Lowe, J. Spruijt Landskroon en A. Mahielse, die geen moeite gespaard hebben, is de lijder, een jongeling van 16 jaren, gered en zoo goed hersteld, dat hij nu de lessen aan de Hoogere Burgerschool te Samarang volgt.

Het examen voor onderwijzers en onderwijzeressen, zal plaats hebben te Batavia in de tweede helft van de maand Juli; te Samarang en Soerabaya in de eerste helft van Augustus en te Amboina in de eerste helft van de maand October van dit jaar.

Naar aanleiding van de verschillende berichten omtrent veepest en miltvuur, zoowel op Java als op de buitenbezittingen, brengen wij onzen lezers in herinnering de verplichting, die op houders van beesten rust, om zoodra zij iets van genoemde ziekten onder hun vee bemerken, daarvan onmiddellijk aan

aan. In Spanjen Tausend und Drei." is nog heden ten dage de droom van elken goeden Spanjaard. Er is maar eens eene weduwe in Spanje geweest, die twintig jaar na den dood van hare man nog aan hem dacht, waarop al de Spanjaarden eenstemmig hebben verklaard, dat de goede ziel gewas, en zij heeft er in de geschiedenis den naam van gehouden. Het was Johanna de Z... Juana la Loca, de moeder van Karel... Madrid in den koninklijken stal wijst men nog het rijtuig, waarin zij reisde en het lijk... haar overleden man met zich voerde.

Een reisverhaal als dit is oorspronkelijk een mozaiek van allerlei zaken, dikwijls zonder grooten samenhang. Dit verklaart, waarom aan dat slot van deze letteren een paar feitjes worden vermeld, die uit Madrid het best te spreken zijn.

Te Grenada, in eene zeer breede zijstraat, staat een huis, in welks gevel... stadsbestuur een steen liet plaatsen met het opschrift, dat aldaar de vrouw geboren is, die zekere van alle vrouwen der negentiende eeuw de zonnigsten levensloop heeft gehad. Gesproken worden niet zeer vermogend geslacht, is zij keizerin worden van een der groote staten van Europa... haara haar stroom, haar echtgenoot, haar zoon... de jammerlijkste wijze te verliezen. De geboorteplaats van keizerin Eugénie is gelegen in die havenstraat van Grenada.

Te Madrid 's avonds naar de Italiaansche Opera gaande, zag ik in een balkon, een der eerste links van het toneel, iemand zitten, die mij bekend toe-

het hoofd van bestuur kennis te geven en te zorgen voor de afzondering der aangetaste dieren.

Strafwetboek voor Europeanen.

Art: 381, 382 en 383.

Strafwetboek voor Inlanders.

Art: 383, 384 en 385.

Men vraagt ons of de Spoorwegmaatschappij de bevoegdheid heeft om zooveel wagons aan de locomotief te laten schakelen, dat, bij aankomst van een trein aan het station te Noordwijk, de sluisbrug voor een tiental minuten voor het openbaar verkeer gesloten blijft. Heden ochtend toch heeft zich het geval voorgedaan dat de trein van Buitenzorg zoo lang was, dat, bij het stoppen van de locomotief, de achterste wagons, vrachtwagens en rijtuigen voor het personeel aan de andere zijde van die brug bleven stilstaan, zoodat noch de tram noch de rijtuigen, dos-a-dos en karren, noch de voetgangers (zoo deze, niet op straffe van voor den rechter te worden gebracht, het sluithek overspringen) de sluisbrug konden passeeren.

Zoo schrijft de *Java Bode*.

De Spoorwegmaatschappij zal het publiek zeker een grooten dienst doen van bij het station Soerakarta, als er gerangeerd moet worden, te zorgen dat de weg naar Malang-Djewan, niet zoo lang gesloten blijft. Dit is soms meer dan twintig minuten het geval.

Zeker is het rangeeren noodzakelijk en daar de overweg verkeerd geplaatst is, moet zulks aanleiding tot moeilijkheden geven, maar wij beelden ons, dat met een weinig zeemanschap afwisselend zou kunnen gerangeerd worden en de overweg vrijgelaten, zonder dat het oponthoud zoo buitengewoon lang plaats had.

Uit Ngawie schrijft men ons:

Chinezen en Javanen op de Bazar te Ngawi mopperen van belang, en met recht, omtrent het afbreken eener paardenloods, en eenige daken waaronder de verkoopers en verkoopers zitten uit te stallen.

De loods is ten tijde van den Assistent Resident Burnabij Lautier gebouwd ten gerieve van de paardenvoerders, die van heinde en ver rijst brengen, en wel 200 à 300 picolpaarden wanneer het passerdag is.

Het geld ter opbouw van gemelde loods is door al de Chinezen bijeen gebracht die f 25 — f 10 en minder, elk naar vermogen, daarvoor hebben geteekend; Ook de plaatsen der Javanen op de Bazar waar ze hun waar uitstallen heeft elk man met f 2,50 moeten betalen.

De vraag hier is, wie eigenaar is?

De Opziener van de Waterstaat (un grand Seigneur) heeft de houtwerken en pannen overgebracht naar zijn loods. — Met welk recht?

INHOUD IND OPM No 115.

De suikerindustrie. Strooptochten op nijverheidsgebied. Hemelgloed en Vulcanisme; de Jutte-plant; de Rameh. Het partijtrekken der natuurkrachten in Frankrijk; Telegraafstations in volle zee; De parelhandel in de Perzische golf; Sprinkhanenplaag in Rusland; Vervalsching van oud aardewerk; Vervoerbare huizen; Een nieuwe verscheidenheid der selderij; Spruwkoorts van het vee; De Hova's; Inkomstenbelasting in Nederland; Mijnladingen van kalk. Landbouw-Industriele mededeelingen. Het suikergehalte van het rietsap; Suikermachinerij; Het gebruik van zwavelig zuur. Strooptochten op nijverheidsgebied. De koning Otto gadegradeerd tot onderkoning; De luchtgolf van Rakata; De voordeeligste snelheid der goederentreinen; Smalle bergbaan; Het twijfelachtig nut van op de locomotieven aangebrachte snelheidsmeters; Wa-

scheen.

„Waar heb ik dit gezicht toch meer gezien?” vroeg ik me telkens af. Naast mij zat een heer, die reeds zoo goed was geweest mij eenige inlichtingen te geven. „Wie is toch die heer?” vroeg ik hem. „Het schijnt mij dat ik zijn portret ergens zag. Maar het is toch niet een van de Spaansche heeren die ik heb gezien.” „Gij hebt zijn portret te Parijs gezien,” antwoordde mijn buurman, „en daarom zal ik u zijn naam niet mededeelen,” en meteen begon hij te spreken over iets anders.

De man in het balkon was de oud maarschalk Bazaine. Zonderling toeval!

Het begin en het einde van het tweede keizerrijk hebben wij daar aanschouwd. Tusschen die achterstraat te Grenada en het balkon van den schouwburg te Madrid liggen de twintig jaren van Babylonische zwelgerij, die aan Frankrijk twee provinciën en de familie Bonaparte hare overlevering en haar troon hebben gekost!

N. R. C.

BLADVULLING.

Een heer bezoekt onlangs zijne dochter en pensionnat op een der eerste instituten in Gelderland. De madame, die juist voor een groot schenklad, gevuld met kopjes, een suikerpot, melkkan, enz. zat, noodigde den vader uit een kopje mede te drinken. Dit werd volgaarne aangenomen, maar toen hij even geproefd had, zeide hij:

— Mag ik u vragen of het koffie of thee is

gens voor vischvervoer op de Italiaansche spoorwegen; Prijs van een vukenvanger; Oorzaak der Cholera; Duitsche cognac; Nog eens de luchtgolf van Rakata; De standaard in onze koloniën; Geneeskundige aardrijksbeschrijving; de Duitsche oorlogschepen; Holloway, Dickens en de Nederlandsche kranten; Rapport van dr. Sollewijn Gelpke over de Sereh-ziekte in het Cheribonsche suikerriet. Eerste taxatie der in 1884 aan den Lande te leveren koffie. Verslag omtrent den staat van 's lands plantentuin te Buitenzorg over 1882. Vervolg.

Men meldt ons:

De 2de luitenant der infanterie M..... alhier in garnizoen, werd overgeplaatst naar Tjilatjap. Met de plaatsing naar dit ongezonde oord niet ingenomen, diende luitenant M. een request in om eervol ontslag uit 's lands dienst.

Naar wij vernemen, is door den Gouverneur Generaal bij het opperbestuur aangedrongen op de spoedige uitzending van de ruim 500 man, welke op ultimo December 1883 nog ontbraken aan de voor dat jaar toegezegde suppletie.

Men schrijft ons:

Algemeen wordt te Mr. Cornelis onder Chinezen geklaagd over de onheusche behandeling, die zij bijna altijd bij het betalen hunner belastingen ondervinden.

Na eerst een heele tijd gewacht te hebben, terwijl de persoon met de ontvangst daarvan belast, een praatje gaat houden, worden zij, wanneer zij beleefd verzoeken om geholpen te worden, afgesnauwd met „Toengoe bina-tang, koerang adjar” en zoo meer.

Het betalen van belasting is al alles behalve plezierig en hen, die dit gewillig doen op deze wijze te bejegenen, is on gepast.

In den laatsten tijd wordt in de Holland-sche militaire tijdschriften veel werk gemaakt van het militaire recht en algemeen beaamd, dat de tegenwoordig vigeerende wetten niet meer te huis behooren in het kader van onzen tijd.

Hetzelfde valt ongetwijfeld te zeggen van onze Indische militaire rechtsbedeeling; ook deze is voorhistorisch en vereischt dringend verbetering.

Een mooi werkje voor den heer der Kinderen, in vereeniging met een bekend militaire rechtsgeleerde.

(Bat. Handb.)

PADANG, 8 Maart. De heer O. Hoffmann schrijver van eenige ietwat hardhandige artikeltjes, die een eigenaardig licht werpen op sommige zonderlinge toestanden in de binnenlanden, zal Donderdag den 20sten dezer terecht staan voor den Raad van Justitie alhier, als zijnde beschuldigd van laster en smaad, gepleegd door middel van een gedrukt en door verkoop verspreid drukwerk, alsmede van overtreding van art. 156 van het wetb. van Strafrecht voor Europeanen. (Beleediging van een of meer magistratspersonen van de administratieve of rechterlijke macht, in of ter gelegenheid van de waarneming hunner bediening).

Blijkens een door ons van den beschuldigde ontvangen particulier schrijven, acht hij zich gelukkig dat de zaak dezen loop heeft genomen, waardoor hem, naar hij vermeent, de gelegenheid gegeven wordt om in 't algemeen belang voor het goed recht van den inlander in de binnenlanden op te komen en dingen aan 't licht te brengen, die niet langer in het duister mogen blijven.

Voor den heer Hoffmann hopen wij, dat, als hij inderdaad voor een goede zaak strijdt, zijn gegevens van een authentieke kracht mogen zijn: want anders tast hij in den blinde.

din u de goedheid had mij in te schenken!

— Hoe moet ik die vraag verstaan antwoordde madame verward.

— Ik meende alleen madame; als het thee is, zoo zoude ik u om een kop koffie verzoeken en zoo het koffie is, wilde ik u liever om thee vragen.

Zeker schrijver die, ofschoon hij veel liet drukken, toch den heelen dag op openbare plaatsen en bij alles wat de nieuwsgierigheid opwekte, te vinden was, ontmoette eens een tooneeldichter, wiens werken juist niet op veel bijval bij het publiek konden bogen. De dichter vroeg eerstbedoelden schrijver: „Bij dag ziet men u in alle straten, 's nachts arbeidt gij; wanneer slaapt gij dan toch? — „Als ik een stuk van u zie!” hernam de gevraagde.

De *Unità Cattolica* deelt mede dat de paus onlangs een onderhoud had met iemand van den Ro-meinschen adel, die hem sprak over de pogingen tot verzoening met Italië, waarvan sommige liberale bladen bij voortduring gewag maken. Leo XIII zeide toen letterlijk het volgende: „Wij zullen nooit in eene schikking treden, zoolang men ons niet onze volledige vrijheid en onafhankelijkheid heeft teruggegeven. Zoolang dit niet is geschied, zullen wij voortgaan te leven gelijk onze beroemde voorgangers in de drie eerste eeuwen der Kerk geleefd hebben, zeker als wij zijn, dat Gods bijstand ons niet zal ontbreken en dat de poorten der hel niets op ons zullen vermogen.”

N. R. C.

NAAR WIJ vernemen, zal de spoorweg Soerabaja, Probolinggo op 1 Juni a. s. voor het publiek verkeer geopend worden.

Het gedeelte Sragen-Solo zou tegen den 15den dier maand in exploitatie komen. En de opening van de lijn Toelung-Agoeng Blitar is op 1 Juli a. s. vastgesteld.

Wij vernemen voorts dat bij die gelegenheden eenige festiviteiten zullen plaats hebben, en dat, althans voor de plechtigheid op Solo, door de regering eenige fondsen zullen toegestaan worden.

Men spreekt van vier dagen feestvieren. (Sum. Ct.)

Het laat zich aanzien, dat het cijfer der belasting op het bedrijf voor de Chinezen dit jaar veel minder zal bedragen dan in vorige jaren en zulks, naar men ons verzekert, als een gevolg der intrekking van het tjapdjikispel.

O die tjapdjiki, wat heeft het spel al niet hoofdbrekens en soesas veroorzaakt, maar met dat alles blijkt meer en meer, dat het zijn licht—doch ook zijn schaduwzijde heeft.

Java Bode.

TELEGRAMMEN.

Uit Batavia, 14 Maart.

De commissie op het residentiekantoor te Rembang, Schuler heeft een eervol ontslag uit zijn betrekking gevraagd.

Benoemd, tot landmeter in de residentie Kedoe, Bijleveld.

Waarschijnlijk zullen de Contrôleur Leroux en de aspirant-contrôleur Thieme met een eervol ontslag 's lands dienst verlaten.

Officieel.

Vergund het aannemen en dragen der Portugeesche orde van Jezus Christus aan de Bruijn, handelaar te Ternate.

Tweejarig verlof verleend aan den verificateur Muller;

aan den griffier bij den landraad te Kediri, mr. Aldus;

aan den postcommissie de Bruijn;

aan den onderwijzer Endert;

aan den eersten luitenant Helman.

Eervol ontslagen, de contrôleur der 2e klasse Diepenhorst;

de postcommissie Alting Sieberg.

Benoemd, tot contrôleur der eerste klasse in de Buiten-bezittingen, van Braam Morris;

tot contrôleur der tweede klasse, Roos;

tot verificateur der derde klasse, Paulus;

tot onderwijzer der tweede klasse, Voskuil;

tot opziener der eerste klasse bij het mijnwezen, de Corte.

Verheven tot Pangeran, de eerste luitenant-kwartiermeester van het legioen van Pakoe Alam, Notodirodjo.

Vergund de terugkeer naar Nederland, aan den eersten luitenant der infanterie Westerbeaen Schmidt.

Ingetrokken met 31 Maart, de ter beschikking stelling van den Resident der Lampongsche districten, van den contrôleur de Kanker.

Toegekend een gratificatie als belooning voor buitengewone plichtsbetrachting, aan den militairen ambtenaar, stamboekbeheerder Lieber.

Het stoomschip *Prins Alexander* is te Batavia gearriveerd.

Eervol ontslagen, de gewezen opziener bij het boschwezen Grondhout;

de opziener belast met het toezicht op de bereiding der koffie in de Residentie Kedoe, van Aaken;

de administrateur der leermiddelen van Weersen.

Benoemd tot administrateur der leermiddelen Regensburg.

Eervol ontslagen, op verzoek, de tweede luitenant Margadant.

Officieel.

Overgeplaatst, van Pati naar Pontianak, de hoofdonderwijzer Idsinga.

Het programma der ontvangst van den Gouverneur-Generaal van Rees is gepubliceerd.

De Madoereesche schoener *Masdennok* is te Soekodono gestrand.

De opvarenden en de lading zijn gered.

Uit Singapore, 14 Maart.

De Franschen hebben Bacninh ingenomen.

Uit Batavia, 15 Maart

De Directeur van Financiën heeft voorgesteld over te gaan tot de intrekking der betrekkingen van tweeden en derden commissie bij het vendukantoor te Batavia.

Door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur is voor pensioen voorgedragen de hout-

nie van Bakkennes, maand pensioen

in Liong,

eezen te

Eervol ontslagen, Lucardie, houtvester der eerste klasse.

Benoemd tot houtvester der eerste klasse, Crol;

der tweede klasse, van Dijk;

der derde klasse, Dudok van Heel;

tot aspirant-houtvester van Schravendijk.

Van Reuter, 15 Maart.

Singapore, 14 Maart. Den twaalfden dezer hebben de Franschen Bacninh ingenomen,

Zij ontmoetten weinig tegenstand en leden onbeduidende verliezen.

De Engelschen hebben bij Suakim een algeheele overwinning behaald.

Ook zij leden een gering verlies.

Uit Batavia, 17 Maart.

Eervol ontslagen, van Trotsenburg, posthouder te Lepar.

Benoemd, tot posthouder te Lepar, Celosse;

tot resident van Timor, Greve;

tot militairen kommandant in de Lampongsche districten, de kapitein der infanterie Juda.

Tweejarig verlof verleend aan den stuurman Visser.

Belast met de werkzaamheden van tweeden assistent op het hydrographisch bureau te Batavia, de luitenant ter zee der tweede klasse, Ferguson.

Bevordert tot militair apotheker der eerste klasse, de militaire apotheker der tweede klasse Bressler.

De kapitein kwartiermeester van der Sluijs Veer zal met Juli s. s. zijn pensioen vragen.

Het groot ambtenarsexamen is uitgesteld tot 23 Juni

In Mei zal het examen voor adjunct-inspecteur bij den post-en telegraafdienst afgenomen worden.

De Stoomschepen *Drenthe* en *Noord-Holland* zijn eergisteren te Marseille aangekomen.

Het stoomschip *Semarang* is gisteren Aden gepasseerd.

Uit Singapore, 15 Maart.

De Fransche mail is hier aan, met berichten, loopende tot 15 Februari.

Rotterdam koos de heer Verniers van der Loeff voor de tweede kamer der Staten Generaal.

Zeven luitenants zijn overgeplaatst bij het leger in Ned. Indië.

In Augustus a. s. zal te Amsterdam een internationale veetentoonstelling gehouden worden.

Aangeslagen vendutiën.

Op Woensdag den 19 Maart 1884 ten huize van den Heer J. W. Hogendijk aan het spoorwegstation alhier van ZEd. inboedel.

Op Vrijdag den 21 Maart ten huize van den Heer P. F. Th. van Veen in het fort „Vastenburg” alhier, van ZEd. inboedel.

De Vendumeester
H. C. Fisser.

Advertentiën.

Vendutie wegens Vertrek,

Op Vrijdag, 21 Maart a. s. ten huize van den WelEdelGestrenghen Heer

P. F. T. VAN VEEN,

Kapitein der Infanterie.

van ZEdGs. goed onderhouden inboedel waaronder: een piano van Schiedmajer, Terracottabeelden met supports, solide ijzeren tweepersoons- en kinderledikanten en verder alles wat tot een compleeten inboedel behoort.

Voorts:

een collectie Schermbenodigdheden, een kinderrijpaard met zadel enz., compleet, harnachementen,

en bloemen in potten.

's Avonds te voren te bezichtigen.

(88) SOESMAN & Co.

Groote Commissie-Vendutie.

op Dinsdag en Woensdag 25 en 26 Maart a.s.

in het huis naast de Residentwoning en geoccupeerd geweest als Heeren-Logement, van allerlei Meubilaire goederen, te veel om op te noemen, waaronder: verscheidene ijzeren twee- en eenpersoons Ledikanten compleet; verder: een partij Tafel-en Beddegoed, en

Vele Bengaalsche melkgevende en bezette Koeien met Koe-en Stierkalveren.

Een prachtige zwarte Europeesche melkgevende Koe met Koe-kalveren.

Zondag en Maandag te voren te bezichtigen.

(91)

SOESMAN & Co.

GELDLOTERIJ

te BATAVIA

ten behoeve van

de Gymnastieschool te Soerakarta

en

de Vereeniging tot voorbereidend onderricht aan Kinderen van Minvermogens in Nederlandsch-Indië.

LOTEN

à f 10.— contant.

à » 10.20 » franco en

aangeteekend per post,

te bekomen bij

(84)

THOOF & BUNING.

TE KOOP

De Indigo-onderneming

NGOTHO

Residentie Djocjakarta.

Informaties te bekomen bij

te Semarang, den Agent van de Internationale Crediet en Handelsvrg. Rotterdam.

te Soerakarta, C. J. N. ZIMMERMANN.

te Djocjakarta, den Administrateur der onderneming en

(92)

E. LAMMERS q. q.

Amsterdamsche Apotheek.

Eenig Agentuur voor Soerakarta voor de zoo gunstig bekende **WIJNEN:**

Merk PLATON & Co. Batavia.

(70)

A. MACHIELSE.

BECKER & Co. SOERABAIJA.

WERKTUIGKUNDIGEN.

Handelaren in machinerieën en fabrieksbenodigdheden.

HEBBERN IN VOORRAAD:

Een groote partij **L, T, L** en **Balk-ijzer** in alle afmetingen.

Staaft en plaatijzer van alle dikten, waarbij van 6'x2'x1/8" en 1/8"

Staaft en plaatkoper en Koperdraad.

Groote—sorteering—**Moerbouten** en **Klinknagels.**

Koperen Kranen

en **Stoomafsluiters.**

India rubber van af 1/8" tot en met 1" dik.

Gaspijpen met hulpstukken tot en met 4"

Geklonken pijpen tot 12" diameter geperst op 10 Atmosphenen.

Prima kwaliteit **Engelsche drijfriemen**, enkel en dubbel.

Hand, Centrifugaal, Stoompompen en Brandspuiten.

Snijgereedschap voor gas en Withworthdraad.

Alle soorten **Verfwaren.**

Boor en Ponsmachines, Draaien Schaafbanken.

Stoommachines met ketels oopen fundatieplaat.

Kiezelguhr compositie, de beste bekleeding tegen warmte-uitstraling.

Dinas Cristall, een nieuw soort vuurklei. Van welke laatste artikelen zij eenige agenten voor Java zijn.

Verder **alle artikelen, benodigd voor landelijke ondernemingen.**

Hunne zaak op grooten omzet gebaseerd zijnde, hebben zij hunne prijzen zeer billijk en beneden concurrentie gesteld.

Gaarne belasten zij zich met toezicht houden op aanmaak van **Machinerieën en reparaties** daarvan, en nemen **bestellingen** aan op diverse werktuigen.

(90)

De Veloutine

is een speciale **POUDRE DE RIZ** bereid uit Bismuth, bijgevoel van eenen heilzamen invloed, voor de huid. Zij houdt op het aanzicht en is onzichtbaar: zij geeft dus aan de huid een natuurlijke frisheid.

CH. FAY

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS

Men neme zich in acht voor namaak en vervalsching. (Oordeel uitgesproken door het Tribunaal de la Seine den 8 mai 1875)

Het Victoria Natuurlijk Mineraal Water,

op Midden-Java.

uitsluitend door mij geïmporteerd is en gros en en detail, verkrijgbaar gesteld bij de heeren

SOESMAN & Co.

Semarang, Solo, Djocja, en door hun intermediair ook in alle andere bekende Toko's.

De Agent van de Internationale Crediet- en Handelsvereniging „Rotterdam” te Semarang.

(78)

TOKO

SOERAKARTA.

Waroong pelem.

Opening: Woensdag den 19 Maart.

Houden zich voor een bezoek aanbevolen

M. AKOEWAN & Co.

SOLO-SAMARANG.

(93)